

UBANGIJINA ALLAH

www.with-allah.com/ha

لُغَا

**Mahimmancin
Sanin Sunayen
Allah Da
Siffofinsa**

www.with-allah.com

Dr. Muhammad Bin Sarrar Al-Yamiy
Dr. Abdullahi Bin Salim Bahammam

Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

“Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su.
Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a
saka musu abin da suka kasance suna aikatawa” (Al-aaraf
: 180).

Ka San Allah Mai Girma Da Buwaya

Na Uku : Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

Allah ya ce “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al’aaraf : 180)

A.Ma’anar Allah Yana Sunaye Mafiya Kyau

Sunayen Allah Maxaukakin Sarki dukkaninsu sunaye na yabo, kuma Allah ya siffata su da cewa mafiya kyau ne, ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al’aaraf : 180)

Ba wai kawai suna da kyau ne ba a lafazi, a’ a har a cikin abin da suka qunsa na siffofi na kamala. Sunayen Allah gabaxayansu sunaye na yabo da girma, don haka suka zama mafiya kyau, haka ma siffofinsa siffofi ne na kamala, sifofi ne na girma, ayyukansa gabaxaya ayyuka ne na hikima da rahama da maslaha da adalci.

Yana cikin imani, imani da sunayen Allah da siffofinsa, kamar yadda suka zo a cikin littafinsa da sunnar Manzon Allah (S.A.W) ingantacciya, akan qa’idoji

guda biyu :

Qa'ida ta farko :

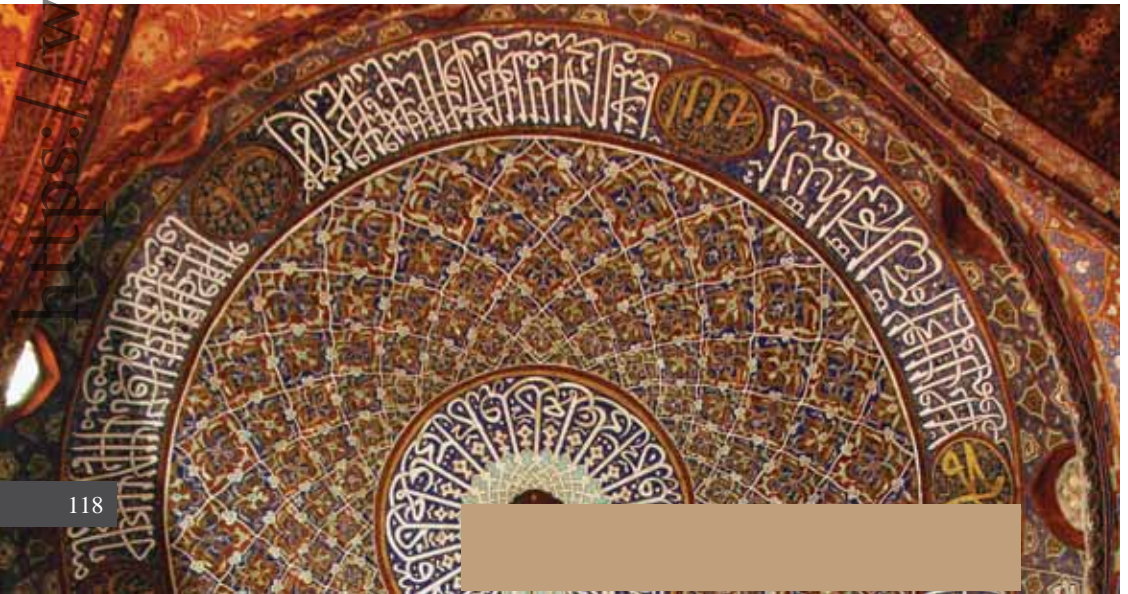
Tabbatar wa da Allah sunayensa kamar yadda ya dace da girmansa, ba tare da canza ma'ana ba, ko koreta, ko kamantawa, ko misaltawa, don gaskata faxin Allah Maxaukakin Sarki : “Babu abin da ya yi kama da shi. Shi mai ji ne mai gani” (Asshura : 11)

Qa'ida ta biyu :

Fahimtar ma'anarsu, da tabbatar da siffofin da suke qunshe da su, ba tare da qoqarin sani yadda siffar take ba. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Yana sane da abin da yake gabansu da bayansu, su kuma ba sa kewaye shi da sani”. (Xaha : 110)

Allah ya bayyana manufar saninsa da sunayensa mafiya kyau, da siffofinsa maxaukaka, shi ne bauta masa da su, kamar yadda ya ce, “Ka ce ku kirawo sunan Allah ko sunan Arrahman, kowanne kuka kirawo to yana da sunaye mafi kyau”. (Al-isra'i : 110)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. Al-aaraf : 180)

B. Ma'anar : “Ku kira shi da su”

Kiran Allah da sunayensa mafiya kyau, ya haxa nau'ika biyu na kira, kiran roqo, kamar bawa ya ce, “ya Allah ka ba ni kaza... Ya Mai Rahama ka jiqaina, Ya Mai Karamci ka yi min karamci” da kuma roqo na yabo da bauta, kamar yabon Allah da sunayensa da siffofinsa, ba tare da roqon wani abu ba. Yabon zai iya kasancewa da zuciya ko harshe ga Allah mai girma, ma' abocin sunaye mafiya kyau da siffofi maxaukaka.

C. Ma'nar : (Ku qyale waxanda suke karkacewa a cikinsu)

Karkacewa cikin sunayen Allah shi ne inkarinsu da qaryata wasu daga cikinsu, waxanda suka zo a cikin littafin Allah mai girma, ko kuma kamanta sunayensa da wani abu daga halittarsa, ko kiransa da siffata shi da abin da bai dace ba, wanda babu wani dalili akan su daga maganar Allah ko sunnar Manzonsa Muhammad (S.A.W)

Mahimmancin Sanin Sunayen Allah Da Siffofinsa

Mahimmanci sanin sunayen Allah da Siffofinsa yana bayyana ta abubuwa kamar haka:

Na farko :

Mafi girman ilimi shi ne ilimin da yake da alaqa da Allah da sunayensa mafiya kyau, da siffofinsa maxaukaka, gwargwadon yadda bawa ya san

Sunayen Allah da siffofinsa gwargwadon yadda zai zama yana da rabo daga bautar Allah, da samun nutsuwa da shi da son shi da girmama shi, wanda wannan zai sa shi neman rabauta da yardar Allah da Aljannarsa, da samun ni'imar ganinsa a lahira. Wannan kuwa wata manufa ce da bata samuwa sai da dace daga wajen Allah mai girma da buwaya.

Na biyu :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa shi ne tushen ilimi da ginshiqin imani, kuma farkon wajibai, idan mutane suka san Ubangijinsu sai su bauta masa iyakar bauta, Allah ya ce,

“Ka sani cewa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah”

(Muhammad : 19)

Na uku :

Cikin sanin sunayen Allah da siffofinsa akwai samun qaruwar imani da yaqini, da tabbatar da tauhidi, da xanxanar zaqin bauta, kuma wannan shi ne ruhin imani da asalinsa da tuqewarsa. Hanya ta kusa zuwa ga wannan kuwa ita ce lura da bibiyar siffofin Allah da sunayensa daga Alqur’ani, saboda Allah mai girma da buwaya idan yana son ya girmama bawa da saninsa, kuma ya tara zuciyarsa a kan son shi, sai ya yalwata masa qirjinsa ya karanci siffofinsa, daga Alqur’ani. Idan wata siffa ta zo daga wahayi sai ta karve ta, ya yarda da ita, ya sallama, ya miqa wuya ya bi, zuciyarsa ta yi haske.

Darajar Ilimi tana bayyana daga darajar abin da ilimin yake koyarwa, babu wani ilimi da ya fi ilimin sanin Allah da siffofinsa daraja

Qirjinsa ya yalwatu gare shi, ya cika da farin ciki da qauna, farin cikinsa ya tsananta, ya wadatu sosai, iliminsa ya yi qarfi, hankalinsa ya kwanta, zuciyarsa ta samu nutsuwa, ya kewayawa cikin lambun ilimi, basirarsa ta shaqi qanshin wannan lambu, saboda sakankancewarsa cewa darajar ilimi tana bin darajar abin da yake koyarwa. Babu kuwa wani abin da ake koyo da yafi girma, yafi falala fiye da ilimin da yake da wannan siffa. Allah ma'abocin sunaye ne mafiya kyau, da siffofi maxaukaki, shi ma darajarsa gwargwadon yadda ake buqatarsa, babu wani abu da zukata suke da buqata fiye da sani mahaliccinsu, da son shi, da farin ciki da shi, da neman kusantar shi. Babu wata hanya ta sanin haka sai ta hanyar sanin siffofinsa da sunayensa, duk lokacin da bawa ya fi sanin sunayen Allah da siffofinsa to yafi sanin Allah, kuma ya fi neman shi, da kusanci da shi, a duk lokacin da bawa yafi kowa inkarin siffofin Allah to ya fi kowa jahilci, da qin Allah, da nisa da shi. Allah ya baiwa bawa matsayi irin matsayin da bawa ya baiwa Allah a wajensa.

Na huxu :

Haqiqanin wanda ya san Allah yana kafa hujja ne da abin da ya sani na sunayensa da siffofinsa a kan abin da yake aikatawa ko yake shar'antawa na shari'o'I, saboda Allah Maxaukakin Sarki ba ya aikata komai sai abin da sunayensa da siffofinsa suka nuna. Ayyukan Allah suna kewayawa ne tsakanin adalci da falala. Haka nan Allah ba ya shar'anta hukunce-hukunce sai abin da hikimarsa da falalarsa da adalcinsa suka nuna, duka labaran Allah gaskiya ne, duka umarnin Allah da haninsa adalci ne da hikima da rahama. Wannan kuwa wani ilimi ne da bayyanarsa ta fi qarfin a yi bayaninta.

Na biyar :

Alaqa mai qarfi tsakanin siffofin Allah mai girma da buwaya da abin da

Sanin Allah da sunayensa da siffofinsa shi ne gyaruwar zuciyar da cikas imani.

ya hukunta na ibadu a fili da voye, domin kowacce siffa a qarqashinta akwai wata kevantacciyar bauta, haka abin yake a dukkan nau'o'in ibadu na zuciyar da na gavnai, bawa ya san Allah ya kaxaita da cutarwa da amfanarwa, da bayarwa da hanawa, da halitta, da azurtawa, da rayawa da kashewa, wannan zai haifar masa da bautar dogaro ga Allah a voye, da abin da kuma dogaro ga Allah ya qunsa a fili. Sanin da bawa ya yi na cewa Allah yana ji, yana gani, babu wani abu daidai da qwayar zarra da yake vuya gare shi, ya san abin da yake voye da wanda yake sarari, ya san abin da idanu maha'inta suke yi, kuma ya san abin da zukata suka voye, wannan zai sa bawa ya kiyaye harshensa da gavnansa da waswasinsa,

zai yi qoqari ya kiyaye su daga abin da Allah bai yarda da shi ba, ya kuma sanya waxannan gavvai akan abin da Allah yake so, ya kuma yarda da shi, ya samu kunya a voye, da kunyar nisantar haramun da munanan ayyuka. Sanin bawa da wadatar Allah da karamcinsa, da kyautatawarsa da rahamarsa, yana qara wa bawa fata mai yawa a wurin Allah. Hakanan sanin bawa da girman Allah da xaukakarsa da buwayarsa, yana haifar masa da qasqantar da kai da son Allah, waxannan halaye kuma sai su haifar masa da nau'oin ibada na fili, don haka duk bauta ta koma zuwa ga sunayen Allah da siffofinsa.

Na shida :

Bauta da sunayen Allah da siffofinsa tana da tasirin mai kyau akan gyaruwa zuciya, da gyaruwar halaye, kamar yadda watsi da hakan ya kan jawo cuttuttukan zuciya

Na bakwai :

Akwai lallashi a cikin sani sunayen Allah da siffofinsa ga bawa a lokacin da masifu da abubuwan qi suka same shi, saboda idan bawa ya san Ubangijinsa masani ne, mai hikima, mai adalci, ba ya zaluntar kowa, sai bawa ya yarda da abin da ya same shi ya yi haquri, ya gane cewa abubuwan qi da suka same shi da musifu akwai wata maslaha a ciki da amfani, wanda shi bai sani ba, amma haka Allah ya tsara a bisa iliminsa da hikimarsa, sai ya samu nutsuwa da Ubangijinsa, ya maida lamarinsa zuwa gare shi.

Na takwas :

Fahimtar ma'anonin sunayen Allah mai girma da buwaya da siffofinsa hanya ce zuwa ga samun son Allah da girmama shi, da fata gare shi, da tsoron shi, da kula da shi, da sauran abubuwan da sanin Allah da sunayensa da siffofinsa suke kawowa.

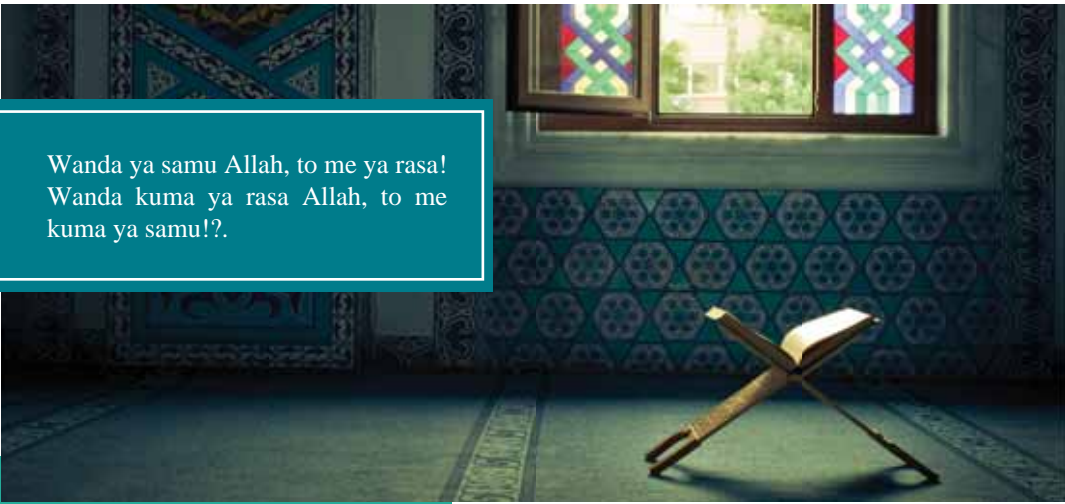
Na tara :

Cikin lura da ma'anonin sunayen Allah da siffofinsa akwai samun taimako akan fahimtar littafin Allah, saboda Allah ya umarce mu da lura da fahimtar Alqur'ani, a inda ya ce, "Littafi ne mai albarka mun saukar da shi don su fahimci ayoyinsa, kuma masu hankali su wa'azantu" (Saad : 29)

Duba da cewa Alqur'ani mai girma cike yake da sunayen Allah da siffofinsa, don haka fahimtarsu qofa ce babba ta fahimtar Alqur'ani, idan ka bibiyi Alqur'ani zaka fahimci cewa akwai wani mai mulki wanda yake tsaye akan dukkan komai, a saman al'arshi, yana jujjuya al'amuran bayinsa, yana umarni ya hanawa, yana aiko da Manzanni, yana saukar da littattafai, yana yarda, yana fushi, yana bada lada, yana uquba, yana bayarwa, yana hanawa, yana xaukakawa, yana qasqantawa, yan xagawa, yana saukewa, yana gani yana ji, daga saman sammai bakwai, ya san abin da yake voye, da na fili, yana aikata abin da ya so, ya siffatu da dukkan kamala, ya kuvuta daga dukkan aibi, babu wani abu da zai motsa sai da izininsa, babu wani ganye da zai faxo sai da saninsa, shi mai hikima ne masani.

Na goma :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa yana dasa ladabi ga Allah a cikin zuciyar, da jin kunyar Allah. Ladabi ga Allah shi ne tsayawa da yin addininsa, da ladabtuwa da ladubbansa a fili da voye, babu wanda zai zama mai ladabi ga Allah sai ya kiyaye abubuwa uku : sanin Allah da sunayensa da siffofinsa, sanin addininsa da shari'o'insa, da abin da yake so, da abin da baya so, sannan da zuciyar da take

Wanda ya samu Allah, to me ya rasa!
Wanda kuma ya rasa Allah, to me
kuma ya samu!?

shirye wajen karwar gaskiya a ilmance da aiki da hali.

Na sha xaya :

Sanin Allah da sunayensa da siffofinsa suna baiwa bawa basirar gane laifukansa da aibobin kansa, sai ya yi qoqarin gyarawa, abubuwan da suke kawo jayayya da musu da gaskiya, guda huxu : girman kai, hassada, fushi, shahara. Abin da kuma yake kawo waxannan huxun shi ne bawa ya jahilci Ubangijjinsa da ya jahilci kansa. Da bawan ya san Ubangijjinsa ya san siffofinsa na kamala da xaukaka, ya kuma gane laifukan kansa da matsalolinsa to ba zai yi girman kai ba, kuma ba zai yi fushi ba, kuma ba zai yi wa wani hasada ba a kan abin da Allah ya bashi.

Na sha biyu :

Jahiltar sunayen Allah da siffofinsa da rashin fahimtarsu, da bautawa Allah da su, dalili ne na vata da jahilci da halaka, wanda duk bai san Allah da Manzanninsa ba to me ya sani? Kuma wane abu ya gane wanda bai gane wannan ba?. Wane aiki ko ilimi ya samu wanda ilimin sanin Allah da aiki da yardarsa ya wuce

Sanin Allah
(S.W.T) gyaruwar
zukata ne da jiki

shi?. kuma meye da shi. Domin rayuwar xan adam tana tare da rayuwar zuciyarsa da ruhinsa, babu wata rayuwa ga zuciya sai idan ta san wanda ya halicceta, tare da son shi, da bauta masa shi kaxai, da komawa zuwa gare shi, duk wanda ya rasa wannan rayuwa to ya rasa dukkan alheri gabaxaya, koda kuwa ya samu duniya a maimakonta.

Na sha uku :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa sababi ne na tsantsanta tauhidi, da samun cिकार imani, kuma ayyukan zuciya su bayyana, na tsarkake ibada, da so, da tsoro, da fata, da dogara ga Allah shi kaxai. Duk da girman wannan babi wajen gyara zukata da tace su, da raba su da waswasin shaixan, kaxan ne cikin mutane masu kula da shi. Duk wanda kuwa ya lura da shari'a da madogararta, sai ta fahimci alaqar ayyukan gavvai da ayyukan zukata, kuma ayyukan gavvai ba sa amfani in babu na zukata, kuma ayyukan zukata sun fi zama wajibi fiye da na gavvai. Shin mumini yana bambanta da munafiki ne in ba don abin da yake zuciya ba na aikin da kowa yake yi, wanda yake bambanta su, shin akwai wanda zai iya shiga musulunci ba tare da aikin zuciya ba kafin gavvansa su yi. Don haka bautar zuciya ta fi bautar gavvai, kuma ta fi yawa da dauwama, kuma ita ce hanya zuwa ga bautar gavvai, don haka wajiba ce a kowanne lokaci.

Qa'idoji Da Faxakarwa Game Da Fahimtar Sunayen Allah Da Siffofinsa

“Babu abin da ya yi kama da shi, shi mai ji ne mai gani”

1. Sunayen Allah gabaxayansu masu matuqar kyau ne, Allah ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau” (Al-aaraf : 180)

Allah ya sanar da mu zatinsa mai girma don mu bauta masa, mu girmama shi, mu so shi, mu ji tsoronsa, mu yi qanar abin da yake wajensa.

2. Tabbatar da sunayen Allah da siffofinsa ta hanyoyi biyu ne, babu ta uku, su ne, littafin Allah mai girma da buwaya, da sunnar Manzonsa (S.A.W). Sunayen Allah da siffofinsa ba sa tabbata da waninsu. Sai mu tabbatar da abin da Allah da manzonsa suka tabbatar. Kuma mu kore abin da Allah da Manzonsa suka kore, mu tabbatar da kamala kishiyarta. Abin da Allah da Manzonsa ba su tabbatar da shi ba, na sunan Allah da siffofinsa, kuma ba su kore shi ba. To mu ma ba za mu tabbatar da shi ba, kuma ba za mu kore shi

ba. Amma ma'anar lafazin sai mu yi filla-fullya da shi, idan ana nufin gaskiya da shi wadda ta dace da Allah sai a karwa, idan kuwa ana nufin wata ma'ana ce da ba ta dace da Allah ba to wajibi ne ya kore wannan ma'nar.

3. Magana akan siffofin Allah, kamar magana ce akan zatin Allah, kamar yadda ba mu san yaya zatin Allah yake ba, hakanan ma bamu san yaya siffofin Allah kyawawa suke ba, sai dai za mu yi imani mu sallama ba tare da shakka ba, ko canzawa ba, ko kamantawa, ko misaltawa ba.
4. Sunayen Allah da siffofinsa suna da ma'anoni na haqiqua ba na aro ko na kintace ba. Dukkaninsu suna nuna zatin Allah ne, da kuma siffofi cikakku waxanda suke tare da shi Allah. Kamar sunansa (Mai iko) (Masani) (Mai Hikima) (Mai ji) (Mai gani), duk waxannan sunaye ne da suke nuna zatin Allah, da

kuma abin da yake tare da shi na iko da ilimi da hikima da ji da gani.

5. Tsarkake Allah daga tawaya, tsarkakewa ce ba tare da vata ma'ana ba, da kore dukkan naqasa daga Allah a dunqule, kowace irin naqasa ce, da tabbatar masa da kamala a cikin kowanne abu da ya keanta da shi. Allah ya ce, “Babu abin da ya yi kama da shi. Shi mai ji ne mai gani” (Ashshura : 11)
6. kamar yadda imani da sunayen Allah suke hukunta yin imani da siffar da sunan ya qunsa, to haka ma imani da sunan Allah yana hukunta imani da abin da yake biyo bayan sunan na tasiri. Misali sunan Allah (Arrahman) wato mai rahama, ya qunshi cewa Allah yana da siffar rahama, kuma yana yi wa bayinsa rahama.

Ga wasu bayanai masu mahimmanci da zasu taimaka wajen fahimtar sunayen Allah da siffofinsa, ga su kamar haka :

1. Sunayen Allah ba su da wani adadi kyadadde. Ya zo a cikin hadisi: “Ina roqonka da duk wani suna da yake naka ne, ka kira kanka da shi, ko ka sanar da wani cikin halittarka shi, ko ka saukar da shi a cikin littafinka, ko ka kevanca kanka da sanin shi a cikin ilimin gaibu a wajenka”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

2. Daga cikin sunayen Allah akwai waxanda ya keƙanta da su shi kaƙai, babu wanda ya yi tarayya da shi a cikinsu, kuma ba ya halatta a kira wani da su, kamar : Sunan Allahu, Arrahman. Daga cikinsu kuma akwai waxanda za a iya faƙawa waninsa, duk da cewa sun fi cikar ma'ana da cikar siffa a wurin Allah.
3. Ana ciro siffofin Allah daga sunayensa, duk wani suna na Allah to ya qunshi siffa. Amma ba a tsago siffar Allah daga sunansa, kamar mu ce Allah yana fushi, amma baza mu kira shi da suna mai fushi ba. Allah Maxaukakin Sarki ya xaukaka daga barin haka.

